

Bibliometria wsparciem procesów analizy jakości działalności publikacyjnej

Anna Chadaj
 Maria Garczyńska
 Danuta Ryś
 Biblioteka Główna AGH

Bibliometria opiera się na analizie danych bibliograficznych publikacji, według poszczególnych cech: czasopisma, autora, hasła klasyfikacji tematycznej czy państwa¹.

Istnieje wiele ośrodków badań bibliometrycznych, w tym holenderskie Centre for Science and Technology Studies czy hiszpańskie The EC3 Research group. Od 1978 roku ukazuje się międzynarodowe czasopismo *Scientometrics*, podejmujące tematykę biblio- i naukometrii.

Biblioteka Główna AGH realizuje badania bibliometryczne w ramach, powstałego w 2021 roku, Zespołu do spraw Analiz Bibliometrycznych. Powstanie zespołu jedynie sformalizowało wcześniejsze działania pracowników Oddziału Informacji Naukowej (OIN) w tym zakresie. Corocznie, w ramach prac oddziału, realizowanych jest wiele analiz bibliometrycznych na różnych poziomach szczegółowości służących zarówno pracownikom uczelni jak i jej władzom². Przeprowadzane analizy opierają się na danych ze światowych baz danych takich jak Web of Science czy Scopus oraz lokalnej bazy Bibliografia Publikacji Pracowników AGH (BPP AGH).

Do najczęściej realizowanych analiz zalicza się:

1. Analizy cytowań publikacji poszczególnych autorów według baz Web of Science, Scopus, Google Scholar, a także ogólnodostępnej bazy o zasięgu krajowym – BazTech.
2. Sprawdzanie wskaźników działalności naukowej autorów (między innymi indeks Hirscha, sumaryczny IF).
3. Przegląd wskaźników określających „poziom” czasopisma, podanych w bazach Journal Citation Reports (JCR) i Scopus; analizy takie realizowane są dla czasopism z poszczególnych dyscyplin reprezentowanych przez pracowników uczelni, tytułów ubiegających się o podwyższenie punktacji MNiE, na życzenie redakcji czasopism, autorów chcących sprawdzić, czy wysoki poziom czasopisma zostanie utrzymany itd.
4. Sprawdzanie wskaźników na potrzeby Inicjatywy Doskonałości Uczelni Badawczej (na

Zgodnie z definicją zamieszczoną w Wikipedii bibliometria jest nazwą procesu badania komunikacji piśmienniczej. Termin pojawił się w 1969 roku i został podany przez Alana Pritcharda i Roberta A. Faithorne’a w miejsce wcześniejszej, nieściślej nazwy bibliografia statystyczna. Za twórcę współczesnej bibliometrii uważa się Eugene’a Garfielda, założyciela Institute for Scientific Information w Filadelfii (ISI – później Thomson Reuters, obecnie Clarivate Analytics).

podstawie baz Scopus i Web of Science oraz narzędzi analitycznych SciVal i InCites); przygotowanie danych przed konkursem oraz ich stała aktualizacja.

5. Symulacja w zakresie systemu motywacyjnego uczelni (filar I) oparta na wskaźnikach zaangażowanych w bazie BPP AGH.
6. Poprzedzone analizą przygotowywanie wykazów publikacji – dla jednostek AGH oraz na potrzeby poszczególnych Rad Dyscyplin.
7. Analiza wraz z przygotowywaniem wykazów publikacji na potrzeby oceny okresowej pracowników, stypendiów dla doktorantów itp.
8. Inne analizy na potrzeby stałego śledzenia zmian w zakresie działalności publikacyjnej (między innymi wykazy publikacji według poziomów ich punktacji).

Realizacja wymienionych wyżej analiz wymaga odpowiedniego przygotowania danych, nie tylko na poziomie lokalnym, ale również ogólnosięciowym. Przeprowadzane analizy uwidaczniają wiele błędów i nieścisłości w bazach światowych, które często utrudniają lub wręcz uniemożliwiają wyszukanie wszystkich cytowań. Błędy w bazach w dużym stopniu odzwierciedlają błędy w bibliografiach załącznikowych publikacji cytujących. Stała kontrola poprawności zapisów i zgłaszanie do wydawców przez pracowników zespołu wyszukanych błędów w bazach Web of Science oraz Scopus skutkują:

1. Zebraniem wszystkich opisów publikacji pracowników naszej uczelni pod ujednoczoną nazwą AGH University of Science and Technology (afiliacja podana w publikacji autora nie zawsze jest zgodna z zapisem podanym w zarządzeniu rektora). Wcześniej jednoznaczne przypisanie i wyszukanie wszystkich publikacji naszej uczelni było utrudnione ze względu na różne warianty zapisu jej nazwy.

¹ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Bibliometria>

² W 2021 roku pracownicy zespołu wykonali ponad 50 kompleksowych analiz bibliometrycznych oraz udzielili ponad 1100 odpowiedzi na zapytania telefoniczne

Tytuł 1	issn	e-issn	Wskaźniki Web of Science - 2020						Wskaźniki Scopus 2020							L. artykułów w BPP za 2020 rok	
			IF2020	Rank	Quartile	JIF Percentile	Kategoria	punktacja	Top10	Quartile	SNIP	CiteScore	CiteScoreTracker 2021	SJR	Rank		Kategoria
ACCOUNTS OF CHEMICAL RESEARCH	0001-4842	1520-4898	22.384	10/178	Q1	94.66	chemical, multidisciplinary	200	TAK	Q1	3.784	36.3	33.5	8.454	6/398	general chemistry	0
ACM COMPUTING SURVEYS	0360-0300	1557-7341	10.282	4/110	Q1	96.82	computer science, theory & methods	200	TAK	Q1	6.953	22.3	21.5	2.079	1/226	computer science, general	1
															3/120	mathematics, theoretical computer science	
ACM TRANSACTIONS ON COMPUTER SYSTEMS	0734-2071	1557-7333	1.750	1/110	Q2	54.09	computer science, theory & methods	200	NE	Q1	1.681	4.5	4.3	0.343	45/226	computer science, general	0
ACM TRANSACTIONS ON MATHEMATICAL SOFTWARE	0098-3500	1557-7295	1.704	98/265	Q2	63.21	mathematics, applied	200	NIE	Q1	1.640	3.7	3.7	0.767	109/548	applied mathematics	0
															183/389	computer science, software	

Tab. 1 Przykład wyników analizy bibliometrycznej czasopism przygotowanej przez Zespół ds. Analiz Bibliometrycznych BG

2. Poprawnością opisów – w tym między innymi korygowaniem zauważonych błędów w zapisie nazwisk autorów oraz innych metadanych publikacji.
  3. Zgłaszaniem pominiętych lub błędnych cytoowań publikacji.
  4. Właściwą kwalifikacją publikacji.
- Pracownicy OIN podejmują też inne działania zwiększające widoczność cytoowań autorów uczelni takie jak scalanie i porządkowanie profili autorów (publikacje jednego autora mogą być przydzielone do kilku profili lub wymieszane

z publikacjami autorów o tym samym nazwisku i inicjale imienia).
Przypominamy, że pracownicy OIN przygotowują na życzenie pracowników/katedr/wydziałów raporty bibliometryczne (cytowania, IH, sumaryczny IF) na podstawie dostępnych baz. Raporty sporządzane są w oparciu o publikacje zarejestrowane w bazie Bibliografia Publikacji Pracowników AGH lub na podstawie dostarczonego przez autora wykazu publikacji. Więcej informacji na stronie www.bg.agh.edu.pl w zakładce Pracownicy® Publikacje naukowe – ocena.

Wyjść naprzeciw – obsługa osób z niepełnosprawnością

Agnieszka Zych
Biblioteka Główna AGH

Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej jest jednostką ogólnouczelnianą o zadaniach usługowych, dydaktycznych i naukowych, która od wielu lat aktywnie uczestniczy w programie „AGH uczelnią przyjazną wobec osób niepełnosprawnych” stanowiąc ważny element edukacji włączającej na poziomie wyższym. Od wielu lat podejmuje działania mające na celu zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu do zbiorów bibliotecznych zarówno tych tradycyjnych w wersji drukowanej jak również licznych zasobów elektronicznych.

Trochę historii...

We wrześniu 2001 roku AGH zorganizowała „Dni Otwarte dla Osób Niepełnosprawnych”, w czasie których Biblioteka Główna AGH prezentowała

stoisko z ofertą kierowaną do studentów z niepełnosprawnością, głównie wzroku. W tym czasie rozpoczęto również działania mające na celu eliminowanie barier architektonicznych takich jak brak odpowiednio przystosowanej windy oraz dostępnego dla osób z dysfunkcją narządu ruchu podjazdu.

Widząc potrzeby coraz liczniejszej grupy studentów i pracowników z niepełnosprawnością, pracownicy biblioteki chętnie podejmowali działania wspierające na przykład dostarczanie publikacji i książek z niedostępnych kondygnacji do czytelni na parterze, jak również w oparciu o odpowiedni zapis w regulaminie, czytelnikom z niepełnosprawnością